

Analýza ekonomických dopadů legislativního zákazu využívání klecového chovu slepic na území České republiky

**doc. Ing. Ondřej Částek, Ph.D.,
Ing. Mgr. Marek Hrdina
a kolektiv**

Manažerské shrnutí

- postupný přechod na neklecové = alternativní chovy je realitou
- realitou je také, že tento přechod znamená zvýšené investiční a provozní výdaje
- rentabilitu přechodu zajistí zvýšení ceny produkce již o 20-40 haléřů na kus
- příklad zemí v přechodu ukazuje, že domácí producenti neztrácí svou mezinárodní konkurenceschopnost
- v těchto zemích produkce nadprůměrně roste (s jedinou výjimkou)
- lze předpokládat dotační tituly k zajištění přechodu

Otázky

1. Kolika procent produkce se reálně dotkne legislativní zákaz (s ohledem na to, že značná část produkce by přešla na alternativní chovy i bez něj v důsledku korporátních závazků)?
2. Jaké jsou odhadované náklady na přestavbu chovů té části produkce, které se reálně dotkne legislativní zákaz (viz bod 1)?
3. Budou pro dotčené chovatele nezbytné investice do přestavby chovů v důsledku legislativního zákazu ekonomicky únosné (s ohledem na ekonomiku chovů, evropskou konkurenci, délku přechodného období a očekávané dotace)?
4. Jaké možnosti dotační podpory se nabízí pro české zemědělce v souvislosti s případnou tranzicí a jaký by byl dopad této podpory na české veřejné rozpočty?

1. Kolika procent produkce se reálně dotkne legislativní zákaz?

- ke konci roku 2019 se v neklecových chovech v ČR chovalo cca 23 % nosnic
 - od roku 2017 tento podíl vzrostl o 7 procentních bodů
- k dnešku se následující retailové řetězce zavázaly zcela přestat nabízet ve svých prodejnách vejce z klecových chovů: Tesco, Globus, Albert, Lidl, Kaufland, Penny Market, Billa, Makro, COOP, Rohlik.cz a Košík.cz
 - tyto společnosti představují více než 90 procent retailového trhu s potravinami
 - Rohlik.cz a Košík.cz přestaly vejce z klecových chovů nabízet již v průběhu roku 2019
- mimo retailové řetězce se nákup vajec z klecových chovů zavázala ukončit i celá řada významných producentů potravin (například Mondelez, Nestlé, Dr. Oetker, Mars, Danone, Unilever, Subway či Mr. Baker)

1. Kolika procent produkce se reálně dotkne legislativní zákaz?

Titul ovlivnění	Výše ovlivnění (v %) celkové tuzemské produkce klecových vajec
Korporátní závazky – retail	45 %
Korporátní závazky – ostatní	10 %
Korporátní závazky – zahraničí	5 %
Celkem	60 %

Zákaz se dotkne cca 40 % produkce.

2. Jaké jsou odhadované náklady na přestavbu chovů té části produkce, které se reálně dotkne legislativní zákaz?

Jaké jsou náklady přechodu pro producenty?

- technologie (1,3-1,5x vyšší náklady než na klecové chovy)
- budovy (2x vyšší)
- půda (2x vyšší)
- nosnice (1,05x vyšší)
- další (1,1x vyšší)

Celkově lze očekávat 1,3-1,5x vyšší investiční náklady na neklecové chovy oproti klecovým.

2. Jaké jsou odhadované náklady na přestavbu chovů té části produkce, které se reálně dotkne legislativní zákaz?

Při předpokladu 4,5 milionu nosnic a 1,5 milionu kuřic, kterých by se tranzice týkala, vychází náklady na cca

3,1 - 4,6 mld. Kč

- obdobný odhad přinesla ČT 4. 1. 2019
- výsledek je konzistentní s odhadem nákladů na přechod na obohacené klecové chovy v r. 2012 (2,8 mld. Kč) a naším odhadem o 1,3-1,5x vyšší kapitálové náročnosti alternativních chovů
- výsledek je nižší než odhad ČMDU až 6 mld. Kč

2. Jaké jsou odhadované náklady na přestavbu chovů té části produkce, které se reálně dotkne legislativní zákaz?

3,1 - 4,6 mld. Kč jsou náklady na tranzici všech nynějších klecových chovů

pokud vezmeme v potaz jen 40 %, které nepodléhají korporátním závazkům atd., výsledek je že přímé náklady potenciálního zákazu klecových chovů by se pohybovaly cca

1,2 – 1,8 mld. Kč

dále životnost technologií je 10-15 let, tzn. vzhledem k přechodu na obohacené klecové chovy od r. 2012 by do r. 2027 producenti museli technologie obnovovat, což by znamenalo investici cca

1,6 – 2,3 mld. Kč

za přímý důsledek případného legislativního zákazu lze tak považovat pouze

600 až 950 mil. Kč

2. Jaké jsou odhadované náklady pro spotřebitele?

ÚZEI uvádí náklady na jedno vejce 1,44 Kč bez amortizace

Vzhledem k tomu, že produkce v bezklecových chovech je o 5-10 % dražší, lze považovat **provozní** náklady v těchto chovech za vyšší o cca **7-15 haléřů**

Investiční náklady pak znamenají zvýšení nákladů na jedno vejce o **15-24 haléřů**

při: úvěrovém financování s úrokovou sazbou do 5 % p. a., 306 vejcích na nosnici ročně, desetiletém investičním horizontu, zvýšení investičních nákladů v důsledku tranzice o 1,5-2,3 mld. Kč.

Celkové zvýšení nákladů na jedno vejce by mělo být v pásmu 20-40 haléřů.

3. Budou pro dotčené chovatele nezbytné investice do přestavby chovů v důsledku legislativního zákazu ekonomicky únosné?

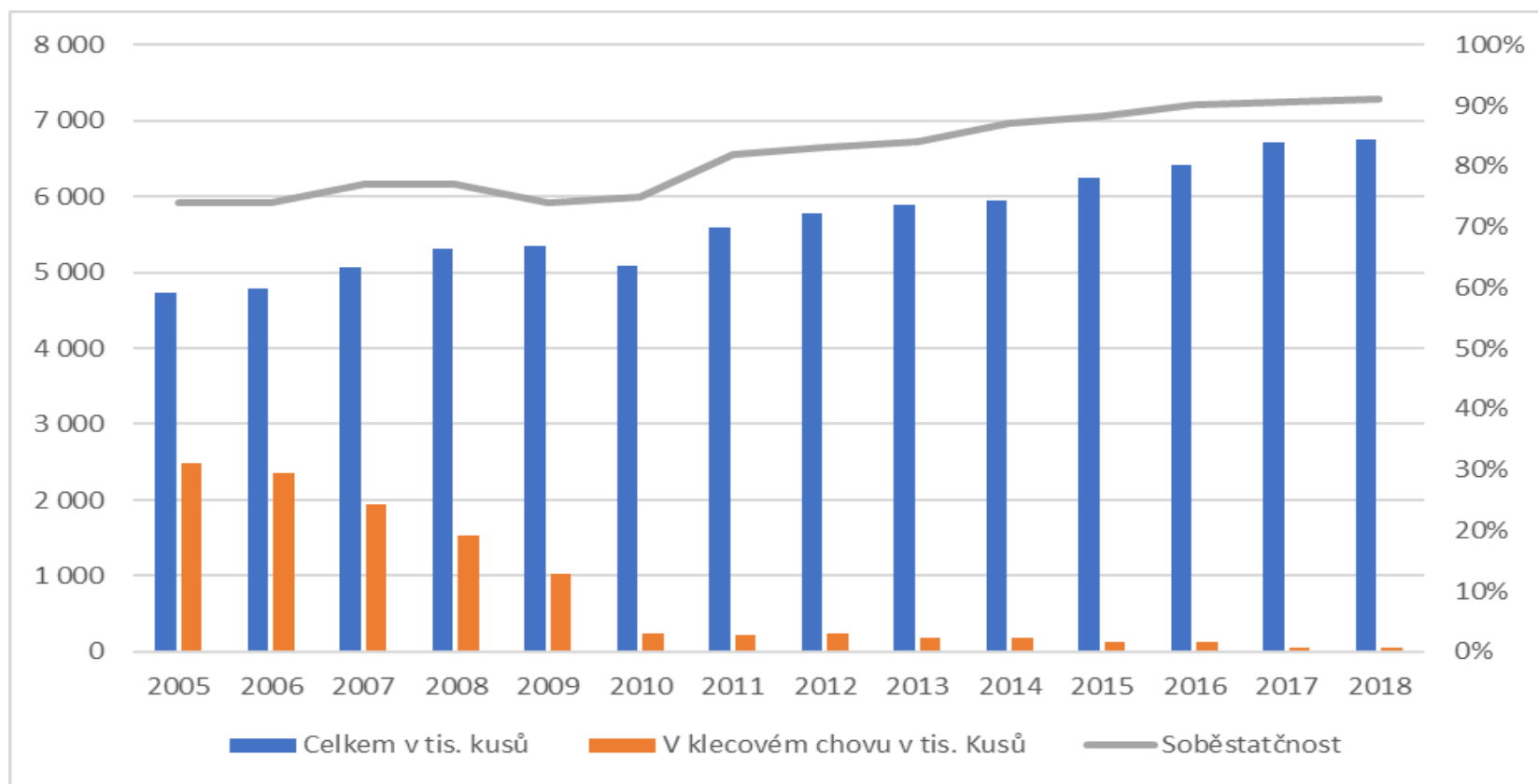
Analýza účetních závěrek ukazuje, že ano.

Nicméně v účetních závěrkách nelze oddělit produkci vajec od ostatních aktivit jednotlivých výrobců.

3. Zůstanou čeští producenti konkurenceschopní vůči zahraničním producentům?

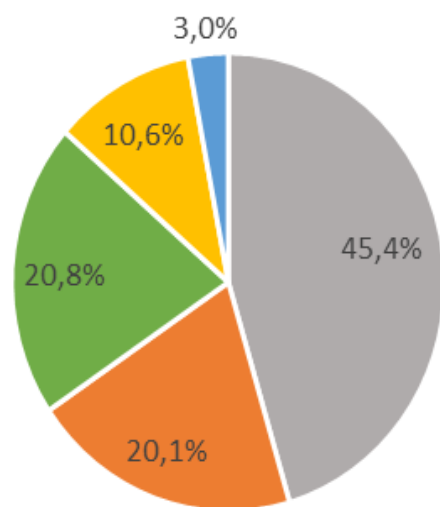
- v zemích s nejvýraznějším odklonem od klecových chovů rostla v letech 2010-2018 produkce vajec rychleji než průměr EU (s výjimkou stagnace v Nizozemsku)
- v případě Rakouska, země s již účinným plným legislativním zákazem klecových chovů, významně rostla i soběstačnost v produkci vajec: v roce 2014 přesáhla 90 % a přibližuje se 95 %
- otázkou je samozřejmě přenositelnost zahraniční zkušenosti do tuzemských podmínek

3. Zůstanou čeští producenti konkurenceschopní vůči zahraničním producentům – vývoj v Rakousku

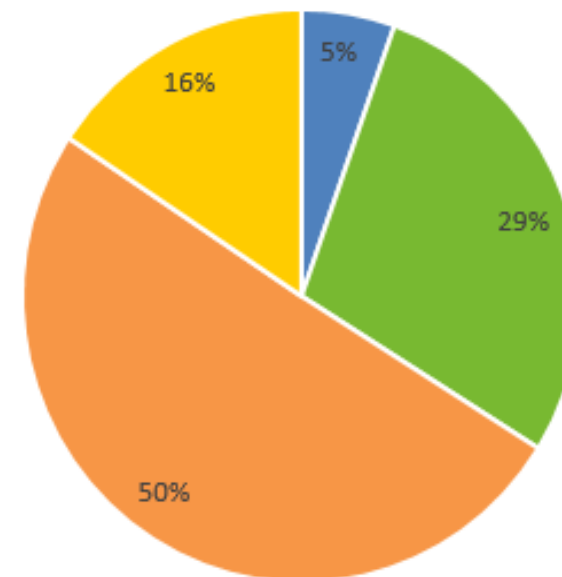
3. Zůstanou čeští producenti konkurenceschopní vůči zahraničním producentům – vývoj v EU

2010: Celkový počet slepic v EU: 362,6 mil.

■ Tradiční klece ■ Obohacené klece ■ Halový chov ■ Volný chov ■ Organický chov

2018 Celkový počet slepic v EU: 417 mil.

■ Organický chov ■ Halový chov ■ Obohacené klece ■ Volný pohyb

3. Zůstanou čeští producenti konkurenceschopní vůči zahraničním producentům – vývoj ve vybraných zemích

Země	2010	2018	Delta 2010-2018	Delta v %
Německo	41 729	53 488	11 759	28 %
Nizozemsko	33 448	33 003	-445	-1 %
Švédsko	6 519	8 679	2 160	33 %
Rakousko	5 591	6 843	1 252	22 %
Dánsko	3 461	4 867	1 406	41 %

4. Jaké možnosti dotační podpory se nabízí pro české zemědělce v souvislosti s případnou tranzicí?

- při přechodu k obohaceným klecovým chovům bylo k dispozici opatření OSY I. „1.1.1 Modernizace zemědělských podniků“ s celkovým čerpáním cca 10 mld. Kč
 - s odstupem bohužel není možno zjistit, kolik z této částky bylo čerpáno na přechod k obohaceným klecovým chovům
- v období 2014-2020 nabízí SZIF čerpat z fondu EAFRD až 10,5 mld. Kč na „Zpracování zemědělských produktů, dobré životní podmínky zvířat“
- s fondem EAFRD lze počítat i pro období 2021-2027

4. Jaký by byl dopad na český rozpočet?

(Mld. Kč)	Celková tranzice		Tranzice v důsledku zákazu	
	Min	Max	Min	Max
Producenti	1,55	2,3	0,62	0,92
EAFRD	0,78	1,15	0,31	0,46
Rozpočet ČR	0,78	1,15	0,31	0,46
Celkem	3,1	4,6	1,24	1,84

Závěr

Navrhovaná tranzice představuje zvýšení provozních i investičních nákladů.

Můžeme tedy předpokládat zvýšení cen vajec, ale ne zásadní.

Aktuálně je cenový rozdíl mezi vejci z obohacených klecí a podestýlkových chovů v průměru 53 haléřů (údaj pochází z nereprezentativního šetření).

Zvýšení cen může být omezeno dotační politikou.

Spotřebitelé změnu žádají, aktivní politika jim může vyjít vstříc.

Děkuji za pozornost

ondrej.castek@econ.muni.cz